

Anti-pest & Gedragsprotocol

School	Van Hoogstratenschool
Datum vaststelling	22 januari 2026
Datum publicatie website	6 februari 2026

*'Over pesten is al veel bekend. Maar daarmee is de aanpak van pesten nog niet eenvoudig geworden
(Handreiking 5 stappen bij pesten van School & veiligheid, 2025)*

Inleiding.....	3
1. De Veilige School	4
1.1 Onze visie op pesten.....	4
1.2. Hoe herkennen we pesten?	4
1.3 Onze gouden regels	5
1.4 Rollen in de school.....	5
2. Preventieve aanpak	7
2.1 Groepsdynamisch onderwijs	7
2.1.1 Effectieve conflicthantering.....	7
2.1.2 OK-groepsthermometer	8
2.1.3 Actief burgerschap: de sociokring	8
2.2 Rots en waterprogramma	9
2.3 Sociale veiligheid	9
2.3.1 OK-thermometer	9
2.4 De Gouden en Zilveren Weken.....	10
2.5 Overige afspraken	10
2.6 Pedagogische driehoek.....	11
3. Stappenplan pest/grensoverschrijdend gedrag	12
3.1 5B's cyclische aanpak	12
3.1 De 4 stappen in het stappenplan	12
Stap 1: het gesprek.....	13
Stap 2: de mondelinge waarschuwing	13
Stap 3: de consequentieladder.....	13
Stap 4: inzet van de OEPS! Bij ernstig grensoverschrijdend of (stelselmatig) pestgedrag.....	14
4. Vastlegging Leerlingdossier	16
Bijlage I Kindversie anti-pestprotocol	17
Bijlage II Kindversie consequentieladder	17

Inleiding

De Van Hoogstratenschool als oefenplaats. Op onze school zien we leren niet alleen als het opdoen van kennis, maar ook als het ontwikkelen van sociale en emotionele vaardigheden. De school is een oefenplaats waar kinderen leren samenleven, samenwerken en conflicten oplossen. Pesten hoort hier niet bij. Samen zorgen we voor respect, eerlijkheid en hulp aan elkaar.

Met veel verschillende nationaliteiten, culturele verschillen en thuistalen is het belangrijk dat wij een veilige omgeving bieden waarin leerlingen leren hoe ze met deze verschillen omgaan, hoe ze elkaar helpen en hoe ze op een positieve manier invloed kunnen uitoefenen. Een inclusieve school waar iedereen zich gezien en gewaardeerd voelt. Hier mogen fouten gemaakt worden, want juist door te oefenen en te reflecteren groeien kinderen in respect, verantwoordelijkheid en empathie. Zo bereiden we hen voor op de samenleving.

Met het Anti-pest & Gedragsprotocol bieden wij onze leerlingen duidelijke handvatten en kaders binnen ons veilig pedagogisch klimaat. Zodat zij zich harmonieus kunnen ontwikkelen. Onze eerste prioriteit ligt bij het voorkomen van pestgedrag door het creëren van een positief en ondersteunend pedagogisch klimaat. Dit document is een anti-pestprotocol en een gedragsprotocol: we stellen voorwaarden en grenzen aan het samen leven en leren op school, zodat iedereen zich prettig en veilig voelt, zowel in de klas, in de school als op het schoolplein. Wij besteden veel aandacht aan onze gouden regels, preventie en actief burgerschap. Leerlingen ontwikkelen sociale competenties, respect voor kernwaarden zoals gelijkheid en rechtvaardigheid, en het bevorderen van sociale cohesie. Leerlingen leren hoe ze een positieve en veilige bijdrage leveren aan school, de maatschappij en democratie.

In dit protocol leggen we vast hoe wij de sociale veiligheid binnen de school waarborgen. We beschrijven hoe we werken volgens de principes van groepsdynamisch onderwijs, welke vormen van actief burgerschap we inzetten, hoe we leerlingen monitoren en welke (preventieve) maatregelen wij inzetten bij het aanpakken van pestgedrag. We beschrijven de rol van diverse betrokken functionarissen, zoals de leerkracht, preventiemedewerker en de anti-pestbegeleider. In paragraaf 4 staat beschreven hoe de vastlegging in het leerlingdossier wordt geborgd.

Het protocol biedt leerlingen, ouders, het schoolteam en pedagogisch medewerkers en alle betrokkenen duidelijkheid over de impact en ernst van ongewenst gedrag, evenals de specifieke aanpak die hierbij hoort.

1. De Veilige School

Op de Van Hoogstratenschool werken wij met een kernteam aan een Veilige School. Minimaal 5 keer per jaar komen alle deelnemers bij elkaar en bespreken alle aspecten van een veilige school. We bespreken brede veiligheidsonderwerpen op het (snij)vlak van ondermeer BHV, EHBO, Pesten, Groepsdynamisch onderwijs, Preventie en Incidenten. Hierbij kun je denken aan proces, protocol/kwaliteitskaart, (SCOH)beleid, professionalisering, controlerapporten, wet- en regelgeving en rapportages.

1.1 Onze visie op pesten

De Van Hoogstratenschool biedt een positieve leeromgeving, waarin leerlingen, personeel en ouders een veilig en prettig schoolklimaat ervaren. Pesten hoort hier niet bij. Samen zorgen we ervoor dat de Van Hoogstratenschool een veilige oefenplaats is om sociale en emotionele vaardigheden en actieve burgerschapsvaardigheden te ontwikkelen. Positief gedrag stimuleren is belangrijker dan negatief gedrag bestraffen.

Pesten op school heeft negatieve gevolgen. Het kan diepgaande langetermijneffecten hebben. Pesten zorgt voor een onveilig gevoel bij andere leerlingen en heeft een negatieve invloed op de sfeer en groepsdynamiek in de klas. We streven ernaar pesten en de negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen.

1.2. Hoe herkennen we pesten?

Pesten is bewust en herhaald iemand kwetsen, buitensluiten of belachelijk maken. Dit kan gebeuren op school, op het plein, of online (digitaal pesten). Pesten is niet hetzelfde als plagen: bij plagen is er sprake van gelijkwaardigheid en wordt er gelachen door beide partijen.

Een leerling of ouder meldt het pesten bij de leerkracht. De leerkracht ziet of hoort signalen van pesten.

Mogelijke signalen:

- Een leerling wordt vaak buitengesloten, uitgelachen of genegeerd.
- Iemand voelt zich bang of verdrietig door anderen.
- Een patroon in ruzies, een zogenaamde ruzieketting.
- Er worden nare berichten verteld/gestuurd.
- Bij digitaal pesten: kwetsende berichten, foto's of filmpjes via sociale media, apps of e-mail (zie protocol social media protocol)¹.

¹ [SCOH beleidsstuk](#) protocol digitale middelen en social media

1.3 Onze gouden regels

We werken met schoolregels die zijn opgesteld in de geest van het groepsdynamisch onderwijs. Onze gouden regels gelden voor leerlingen, ouders/verzorgers, leerkrachten, teamleden en pedagogisch medewerkers. De gouden regels hangen zichtbaar in de school en in alle klassen. Deze gouden regels zijn de belangrijkste afspraken om het op school voor iedereen fijn te maken. Samen met de kinderraad zijn de volgende 4 gouden regels uitgewerkt:

Deze regels zijn:

- Kort en positief.
- Rijmen en stimuleren zo structuur en voorspelbaarheid
- Beschrijven waarneembaar gedrag dat van kinderen wordt verwacht.
- Situatie-overschrijdend en in verschillende situaties toepasbaar.
- De basis voor alle andere afspraken en protocollen die op school gelden.

1.4 Rollen in de school

Met z'n allen zorgen we voor een veilige en prettige school.

Belangrijk: de naam en contactgegevens van de functionarissen zijn zichtbaar op onze wie-is-wie-muur, ze staan in de schoolgids en worden gepubliceerd op onze website, zodat leerlingen en ouders weten wie ze kunnen benaderen. Dit wordt ieder jaar bijgewerkt. We zorgen voor laagdrempelige toegang.

De functionarissen met een * maken deel uit van het kernteam De Veilige school.

- Leerlingen: houden zich aan de gouden regels. Zeg ik STOP, hou dan op! Zoeken hulp bij een leerkracht of de anti-pestbegeleider.
- Leerkrachten: zien, melden en aanpakken.
- Ouders: letten op signalen. Luisteren, steunen en samenwerken met school. Nemen contact op met de leerkracht of de anti-pestbegeleider.
- Anti-pestbegeleider*: houdt overzicht, ondersteunt leerkrachten. Is contactpersoon voor leerlingen, ouders en leerkrachten. Bewaakt afspraken en zorgt dat het protocol gevolgd wordt (de praatjuf).
- Intern begeleider*: adviseert bij complexe situaties, ondersteunt de leerkracht en bewaakt de zorglijn (de zorgjuf).
- Vertrouwenspersoon*: luistert naar leerlingen en ouders, biedt een veilige plek om zorgen te delen, en verwijst door naar passende hulp (de luisterjuf).
- Preventiemedewerker/anti-pest coördinator*: bewaakt het veiligheidsbeleid, signaleert risico's en adviseert over preventieve maatregelen tegen pesten. Werkt samen met team en directie om een veilige schoolcultuur te waarborgen.
- Aandachtsfunctionaris*: in de context van pesten vraagbaak, expert en begeleider voor collega's bij signalen of zorgen over leerlingen.
- Directeur*: eindverantwoordelijk voor een veilige school, beslist over uiterste maatregelen zoals schorsing of overplaatsing, en bewaakt naleving van het protocol.
- Schoolmaatschappelijk werker: ondersteunt bij sociale en emotionele problemen, begeleidt gesprekken met ouders en kinderen, en schakelt externe hulp in indien nodig.
- Samenwerkingsverband: wordt betrokken bij zeer complexe of langdurige pestproblemen, adviseert over extra ondersteuning en kan helpen bij plaatsingsvraagstukken.
- Kinderraad: bespreekt ideeën en voorstellen om pesten te voorkomen, denkt mee over een fijne schoolomgeving en geeft feedback namens leerlingen.
- MR (Medezeggenschapsraad): toetst en bespreekt het pestprotocol, bewaakt dat het beleid wordt uitgevoerd en denkt mee over verbeteringen.

2. Preventieve aanpak

Onze school is een oefenplaats waar kinderen leren samenleven, samenwerken en conflicten oplossen. Wij zetten met de volgende programma's stevig in op preventie.

2.1 Groepsdynamisch onderwijs

We werken volgens de principes van het Groepsdynamisch Onderwijs (GDO). GDO is een integrale en duurzame aanpak die helpt om kwalitatief goed onderwijs te realiseren. Het richt zich op sociale processen binnen een groep. Hierdoor ontstaat een positieve en samenwerkende sfeer en sterk pedagogisch klimaat in de school.

We willen leerlingen echt zien. In de ochtend begroeten de conciërge en de directeur de leerlingen bij de ingang. Elke ochtend begroet de leerkracht de leerlingen bij de deur, wat bijdraagt aan een gevoel van welkom zijn en een positieve start van de dag. De leerling mag zelf uit de aangeboden begroetingsvormen kiezen.

De kracht van de groep wordt bewust ingezet om leren en het welbevinden van kinderen te versterken. Niet alleen de leerkracht, maar ook de groep zelf speelt een actieve rol in het creëren van een veilige, positieve en taakgerichte leeromgeving. Leerlingen leren samen verantwoordelijkheid te dragen voor het groepsklimaat, waarbij samenwerking, duidelijke afspraken en respectvolle omgang centraal staan. Hierdoor ontstaat een veilige basis waarin kinderen optimaal kunnen leren en zich sociaal-emotioneel kunnen ontwikkelen.

Aan het begin van het schooljaar bespreekt de leerkracht met de leerlingen de algemene afspraken en de regels van het Groepsdynamisch Onderwijs. Dit wordt regelmatig herhaald.

In deze paragraaf worden de GDO-elementen met een positieve invloed op de sociale veiligheid binnen onze school toegelicht.

2.1.1 Effectieve conflicthantering

Met het groepsdynamisch driehoeksgesprek leren we leerlingen om op een constructieve manier conflicten op te lossen. Door conflicten volgens afspraken te begeleiden, ontstaat ervoor zowel leerkrachten als leerlingen veel duidelijkheid en voorspelbaarheid. Iedereen weet hoe we met conflicten omgaan en wat zij daarbij van elkaar kunnen verwachten.

De belangrijkste uitgangspunten zijn:

- **Zelf oplossen:** leerlingen proberen een probleem eerst zelf op te lossen.
- **Melden:** als dat niet lukt, melden zij de ruzie of het pestgedrag bij de leerkracht.
- **Twee kanten:** de leerling die meldt, haalt ook de andere betrokkene op, zodat beide kanten van het verhaal gehoord kunnen worden.
- **Lichamelijk geweld:** bij lichamelijk geweld wordt er altijd gemeld bij de leerkracht.
- **We houden ruzies klein:** We praten het probleem alleen uit met de kinderen die hierbij betrokken zijn.

- **Waarom-vragen:** de leerkracht (of pedagogisch medewerker) voert een kort gesprek met de betrokken leerlingen. Ze stellen elkaar 'waarom'-vragen, terwijl de leerkracht vooral begeleidt en luistert.
- **Vervolgstap:** vervolgens spreken we af of de leerlingen weer samen verder kunnen, of dat het beter is om tijdelijk even uit elkaar te blijven. Soms wordt een time-out ingezet om iedereen de kans te geven te kalmeren en opnieuw te starten. Voor de onderbouw kan het lieveheersbeestje (tegel) op het schoolplein ingezet worden.
- **Ruzie-ketting:** mocht dit nodig zijn, kan er in overleg met de intern begeleider voor gekozen worden om een logboek bij te houden. Hierdoor kunnen we patronen – zogenoemde 'ruziekettingen' – tijdig signaleren en passende begeleiding bieden.

Let op: de time-outs die binnen deze aanpak worden gebruikt, staan los van de OEPS-procedure, die wordt ingezet bij ernstige of grensoverschrijdende situaties (zie het Oeps-protocol).

2.1.2 OK-groepsthermometer

Met behulp van de OK-thermometer (of aanvullende hulpmiddelen zoals de donut/smiley-pot) meten we dagelijks het welzijn binnen de groep. Aan het eind van de dag vullen de leerkracht en de leerlingen samen de thermometer in. Zo zien kinderen meteen of het een fijne, positieve dag was of dat er dingen zijn die de volgende dag beter kunnen. Op deze manier groeit het wij-gevoel in de klas: iedereen draagt bij aan een prettige en veilige sfeer. Per groep brengen leerlingen aan het einde van de week de ingevulde OK-groepsthermometer naar de directeur. De directeur praat met leerlingen over het verloop van de week. De OK-groepsthermometers bieden een snelle en effectieve manier om te signaleren of er groepen zijn die extra ondersteuning of aandacht nodig hebben.

2.1.3 Actief burgerschap: de sociokring

Elke week is er in alle groepen een sociokring. Een werkvorm van actief burgerschap waarin in ongeveer twintig minuten kinderen samen bespreken wat er goed gaat in de groep en wat er beter kan. Het verbeterpunt dat hieruit naar voren komt, wordt het gezamenlijke doel van de week. Regelmatig wordt een complimentenronde (zonnetje/topper van de dag of vergelijkbaar) georganiseerd, waarin leerlingen elkaar complimenten geven over hun inzet en gedrag.

Deze werkwijze zet het welzijn van de groep centraal en laat zien dat school een democratische oefenplaats is waar leerlingen leren samenleven, verantwoordelijkheid nemen en rekening houden met anderen. Kinderen mogen zelf verbeterpunten inbrengen die zij belangrijk vinden, maar ook de leerkracht kan punten aandragen. Er wordt meestal met één of twee concrete verbeterpunten gewerkt, zodat de groep zich gericht kan ontwikkelen. Deze verbeterpunten worden zichtbaar in de klas en het schoolbrede bord opgehangen, zodat iedereen zich bewust is van het belang.

Op deze manier ervaren leerlingen dat zij zelf invloed hebben op de sfeer in de klas en ontstaat er eigenaarschap over het gedrag. Leerlingen leren burgerschapsvaardigheden als meedenken en samen beslissen en voeren met elkaar het gesprek over wat nodig is om het fijner en rustiger te

maken in de groep. Hierdoor ontstaat een democratische, sterke en positieve groepscultuur waarin iedereen zich gezien en betrokken voelt.

2.2 Rots en waterprogramma

Dit programma leert kinderen weerbaarheid, zelfbeheersing en respectvol omgaan met anderen. Het helpt bij het ontwikkelen van sociale vaardigheden en het voorkomen van pestgedrag.

Regelmatig worden (elementen van) Rots & Water-lessen ingepland als onderdeel van ons preventieve beleid. Deze worden verzorgd door onze vakleerkracht gym. De leerkracht van de groep is betrokken.

Hoofddoel: Het bevorderen van een positieve ontwikkeling van sociale en emotionele competenties. Het leren hanteren van het Rots en Waterconcept geeft leerlingen meer inzicht in sociale situaties en de impact van hun eigen gedrag. Rots staat voor eigen grenzen aan kunnen geven, zelfstandig beslissingen kunnen nemen, een eigen weg kunnen gaan. Water staat voor communicatie, kunnen luisteren, samen naar oplossingen kunnen zoeken, en de grenzen van anderen te respecteren. In dit programma leren leerlingen sociale vaardigheden samen met leeftijdgenoten, veelal in een schoolse setting waarbij in het algemeen alle leerlingen worden betrokken. De motivatie en betrokkenheid van leerlingen is groot door de fysieke oefeningen, spelen, reële situaties en veilige sfeer waarin deze worden geoefend. Oefeningen en spelen wordt regelmatig afgewisseld met momenten van psycho-educatie, zelfreflectie en kringgesprekken. Gaandeweg dit proces leren zij in sociale situaties, weloverwogen beslissingen te nemen en ontwikkelen zij meer en veelzijdigere gedragsalternatieven.

2.3 Sociale veiligheid

Wij monitoren regelmatig het welbevinden van onze leerlingen met de OK-thermometer en de vragen van Leerling/Kleuter in beeld. De thermometer en kindgesprekken bieden de leerkracht een snelle en effectieve manier om te signaleren of er leerlingen zijn die extra ondersteuning of aandacht nodig hebben. De uitkomsten van Leerling/Kleuter in beeld helpen de leerkracht en school om tijdig signalen van problemen of ontwikkelpunten te herkennen. Ze bieden aanknopingspunten voor gesprekken met leerlingen en, indien nodig, ouders. De afspraken over vastlegging staan beschreven in paragraaf 4.

De combinatie van instrumenten zorgt ervoor dat we gerichte ondersteuning bieden, beleid ontwikkelen en de ontwikkeling van elke leerling optimaal volgen.

2.3.1 OK-thermometer

- Onderbouw: in de onderbouw voeren leerkrachten regelmatig kindgesprekken. Tijdens deze kindgesprekken worden verschillende aspecten van school besproken, bijvoorbeeld het contact met de leerkracht, het samenspel met andere leerlingen en het spelen in de verschillende hoeken.
- Midden- en bovenbouw: elke leerling vult na elke vakantie een individuele OK-thermometer in, met uitzondering van de perioden waarin LIB (Leerling in Beeld) wordt afgenomen. Aan de

hand van enkele korte vragen wordt bekeken of een leerling zich prettig voelt in de groep. De vragenlijst is niet anoniem, zodat de leerkracht – indien nodig – het gesprek met de leerling en eventueel de ouders kan voeren. Duo leerkrachten organiseren zelf afstemming en afwisseling in afname van de vragenlijsten. Alle vragenlijsten worden opgeborgen in een map en blijven in de klas op school.

2.3.2 Leerling/Kleuter in beeld!

Op de Van Hoogstratenschool maken wij gebruik van de Kleuter in Beeld en Leerling in Beeld vragenlijsten vanuit Cito. Deze instrumenten worden twee keer per jaar afgenomen en geven een overzicht van de sociaal-emotionele ontwikkeling en het welbevinden van de leerlingen.

2.4 De Gouden en Zilveren Weken

Het begrijpen van groepsdynamiek in de klas en het aanpakken van buitensluiting zijn essentieel om pesten op school te voorkomen. Inclusiviteit bevorderen, werken aan positieve groepsvorming in de klas en negatieve groepsnormen doorbreken, draagt bij aan het vergroten van de sociale veiligheid van iedereen op school.

De Gouden Weken aan het begin van het schooljaar zijn de momenten om extra te werken aan groepsvorming, rituelen, samenwerken en een positieve groepsdynamiek. Tijdens deze weken wordt aandacht besteed aan pestgedrag en ons anti-pestprotocol.

Waar we in september tijdens de Gouden Weken volop investeren in het vormen van een fijne, veilige groep, bieden de Zilveren Weken dé kans voor reflectie en verbinding. We kijken terug en vooruit. Door hier juist nu de tijd voor te nemen, leg je een mooie basis voor de rest van het schooljaar. Dit is het tweede moment in het schooljaar dat we in klas extra aandacht besteden aan de dynamiek in de klas.

De intern begeleider en GDO-coördinator begeleiden het team en delen naast informatie ook ideeën voor activiteiten (praktisch en laagdrempelig).

We gebruiken hiervoor onder meer de methode Trefwoord. Deze periode is essentieel om de basis te leggen voor een sterke en veilige groep waarin kinderen elkaar leren kennen en weten wat er van hen wordt verwacht.

2.5 Overige afspraken

- Rolmodellen: teamleden geven zelf het goede voorbeeld in respectvol gedrag.
- Kinderraad: denken mee over oplossingen en acties tegen pesten.
- Ouderbetrokkenheid: ouders worden geïnformeerd over het beleid en tips voor thuis. De medezeggenschapsraad denkt mee over beleid. Ouderbetrokkenheid is belangrijk op onze school. Er wordt veel geïnvesteerd in een positieve band tussen leerkrachten en ouders.
- Digitale veiligheid: ouders en leerlingen worden geïnformeerd over hoe ze veilig omgaan met sociale media en wat ze moeten doen bij online pesten. Ons protocol Digitale middelen en Social media is van toepassing.

- Training team: medewerkers worden regelmatig geïnformeerd over het Anti-pest & gedragsprotocol.
- Vier positief gedrag: we belonen samenwerking en respect in de klas en school.

2.6 Pedagogische driehoek

Ouders leveren een actieve bijdrage aan het voorkomen van pestgedrag en het bevorderen van een veilig schoolklimaat. Door samen met school en leerling het gesprek aan te gaan, vormen zij een belangrijke schakel in de pedagogische driehoek: school – ouders – leerling. Op deze manier ontwikkelen leerlingen eigenaarschap over hun gedrag en ervaren zij dat zij samen verantwoordelijkheid dragen voor een positieve en veilige groepssfeer.

Leerlingen die gepest worden of ouders die zich zorgen maken, kunnen terecht bij de anti-pestbegeleider. Deze begeleider luistert en brengt de situatie in kaart en bespreekt mogelijke oplossingsrichtingen.

De leerkracht bespreekt extra ondersteuning voor een leerling op sociaal-emotioneel gebied met de intern begeleider (IB) en aansluitend met ouders. Indien dit nodig is kunnen ook externe organisaties worden betrokken, zoals Rndom Jou, Youz, Bazalt of het Centrum Jeugd & Gezin.

Casussen worden indien nodig besproken in een multidisciplinair overleg (MDO), zodat er samen met ouders, school, SPPOH en externe partners een passend en effectief plan van aanpak wordt opgesteld.

3. Stappenplan pest/grensoverschrijdend gedrag

Onderstaand stappenplan geldt voor alle leerlingen:

- Leerlingen in de groepen 1 tot en met 3: tot en met de inzet van de consequentieladder (stap 3).
- Leerlingen in de groepen 4 tot en met 8: tot en met de Oeps! procedure (stap 4).
- Daar waar gesproken wordt over pesten, kan ook grensoverschrijdend gedrag gelezen worden.

3.1 De 5B's cyclische aanpak

In de handreiking anti-pestten van school & veiligheid wordt op basis van wetenschappelijke inzichten duidelijk beschreven dat de motivatie achter pestgedrag van casus tot casus kan verschillen. De Van Hoogstratenschool volgt het advies om de 5B's cyclische aanpak in te zetten.

1. **Bekijken:** je brengt signalen in beeld die mogelijk kunnen wijzen op een pestsituatie.
 - a. Gesprek met leerling;
 - b. Monitorgegevens;
 - c. Observaties;
 - d. Gesprek met andere betrokken collega's.
2. **Begrijpen:** je gaat aan de slag met het duiden van de signalen en probeert inzicht te krijgen in de functie van het pestgedrag.
 - a. Observaties;
 - b. Klassengesprek;
 - c. Sociogram;
 - d. Overleg anti-pestbegeleider en intern begeleider.
3. **Beslissen:** je stelt een actieplan op.
 - a. Volg het VHS stappenplan pest/grensoverschrijdend gedrag;
 - b. Check of de leerling vertrouwen heeft in de inzet van acties;
 - c. Plan evaluatiemomenten.
4. **Bijsturen:** je voert de acties uit en/of stuurt bij.
 - a. Evalueer met gepeste leerling, de pestende leerling, de groep;
 - b. Werk samen, stem af;
 - c. Leg vast in leerlingdossier en rapporteer.
5. **Beoordelen:** je evalueert of het pesten is gestopt en of de acties effect hebben gehad.

De anti-pestbegeleider en de intern begeleider spelen een ondersteunende rol in de cyclische aanpak. Raadpleeg bronnen zoals de site van school & veiligheid [Pesten - School & Veiligheid](#) voor de laatste inzichten en praktische tips om met pesten aan de slag te gaan.

3.2 De 4 stappen van het (anti-pest)stappenplan

Onderstaand stappenplan geeft duidelijk richting. De kindversie van het anti-peststappenplan is opgenomen in bijlage I. Zodra het stappenplan wordt ingezet worden ouders/verzorgers altijd geïnformeerd en/of betrokken.

Stap 1: het gesprek

- Incidenten van pestgedrag worden in eerste instantie altijd besproken met de betrokken kinderen door de leerkracht of de conflictbegeleider. In deze gesprekken wordt met de leerling die pestgedrag vertoont afgesproken welk gedrag verwacht wordt, hoe hierop gelet wordt en welke maatregelen worden genomen als het gedrag aanhoudt.
- De leerkracht schakelt de intern begeleider en/of anti-pestcoördinator in voor advies.
- Ouders en kinderen kunnen ook terecht bij de anti-pestbegeleider.

Het stellen van een maatregel heeft altijd een doel:

- Leerling 1 voelt zich gehoord.
- Leerling 2 krijgt de mogelijkheid om even tot rust te komen en na te denken over het gedrag.
- De leerkracht ondersteunt het stellen van duidelijke grenzen en het bewaakt een veilig en positief groepsklimaat.

Stap 2: de mondelinge waarschuwing

- De mondelinge waarschuwing (maximaal 2) bij pestgedrag en/of licht storend gedrag.

Stap 3: de consequentieladder

- De consequentieladder: de leerkracht zet in overleg met Ib de consequentieladder in om het ongewenste gedrag te verminderen. De kindversie van de consequentieladder is opgenomen in bijlage II.
 - De consequentieladder is een tijdelijk hulpmiddel om gewenst gedrag te versterken en storend gedrag in de klas te begeleiden.
 - Het systeem werkt visueel: elk kind heeft een knijper die aangeeft op welk niveau het gedrag van dat moment ligt.
 - Positief gedrag wordt beloond door de knijper een trede omhoog te zetten, bij storend gedrag gaat de knijper omlaag. Zo zien leerlingen duidelijk welk gedrag van hen verwacht wordt en kunnen zij hun gedrag actief bijstellen.
 - De consequentieladder wordt in overleg met de intern begeleider ingezet voor een periode van 3 tot 8 weken.
 - Bij aanhoudend storend gedrag wordt de leerling tijdelijk binnen de klas verplaatst naar een afgesproken time-outplek, zodat hij of zij even kan kalmeren en reflecteren.
 - Blijft het gedrag aanhouden, dan gaat de leerling naar de time-outplek in een andere klas, zodat er extra begeleiding en rust geboden kan worden.
 - Wanneer ook dit geen effect heeft, werkt de leerling tijdelijk verder bij een ambulante collega.
- Achteraf zal altijd een gesprek plaatsvinden, waarin het gewenste gedrag centraal staat.
- De consequentieladder blijft altijd gericht op het leren van de leerling en het herstellen van de situatie, met het doel dat hij of zij weer actief en positief kan deelnemen aan de groep. Het is een tijdelijk, visueel hulpmiddel dat aanvullend is op de OEPS-procedure.

Geven de maatregelen niet het gewenste resultaat en blijft het ongewenste gedrag aanhouden?
Dan start de OEPS!-procedure.

Stap 4: inzet van de OEPS! Bij ernstig grensoverschrijdend of (stelselmatig) pestgedrag

Bij gedrag tegen onze gouden regels, ernstig grensoverschrijdend of (stelselmatig) pestgedrag kan de school de OEPS-procedure inzetten. Wij gaan ervan uit dat het in de praktijk zelden nodig zal zijn om OEPS-en toe te passen. Vertrouwen, veiligheid, rust en wederzijds respect staan bij ons centraal. Ons protocol en schoolbeleid is gericht op het voorkomen. Duidelijkheid in ons gedragsbeleid draagt bij aan dit doel en ondersteunt ouders bij het samen met ons begeleiden van hun kind. Een OEPS wordt ook toegepast bij het plegen van fysiek geweld, discriminatie, moedwillig vernielen van materialen of eigendommen, het respectloos benaderen van personen of stelselmatig pestgedrag vertonen.

Werkwijze OEPS!

- **Eerste OEPS!**: de OEPS wordt afgegeven door de leerkracht. De leerkracht doet dit in samenspraak met IB of een MT-lid.
 - Het OEPS-blad wordt op een afgesproken plek buiten de klas ingevuld, zodat de leerling tot rust kan komen en de les kan doorgaan.
De leerling krijgt een korte reflectieopdracht mee en bespreekt dit op een geschikt moment met de leerkracht.
 - Het OEPS-blad gaat mee naar huis en wordt door ouders ondertekend en retour gestuurd naar school.
 - De leerling werkt vanaf het moment van de OEPS tot het volgende dagdeel in een andere groep.
- **Tweede OEPS!**: de OEPS! wordt afgegeven door de leerkracht. De leerkracht doet dit in samenspraak met IB en directie.
 - Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek met de leerkracht en intern begeleider.
 - Vanaf groep 5 wordt de leerling hierbij betrokken.
 - Er wordt een handelingsplan opgesteld met concrete afspraken, verwachtingen en consequenties en monitor afspraken bij overtreding.
- **Derde OEPS!**: De leerling wordt indien nodig besproken met de onderwijsadviseur van het samenwerkingsverband (SPPOH).
 - Ouders, leerkracht, intern begeleider en directeur stellen het handelingsplan bij en ondertekenen dit samen.
- **Vierde OEPS!**: bij herhaling volgt een vierde OEPS! met schorsing van één of meerdere dagen.
- **Vijfde OEPS!**: Bij een vijfde OEPS wordt de leerling verwijderd van school. De directeur bespreekt dit met ouders en verwijst hen naar een nieuwe school.

Algemene opmerkingen OEPS!

- De school bepaalt wanneer een waarschuwing, een OEPS of een schorsing wordt gegeven. Uitzonderingen zijn ook mogelijk voor leerlingen in de groepen 1 tot en met 3. De directie is hierin eindverantwoordelijk.
- OEPS-en blijven één schooljaar geldig.
- Bij zeer ernstig grensoverschrijdend gedrag kan de directeur direct overgaan tot schorsing of verwijdering, zonder eerdere OEPS-en.
- Voor leerlingen met gedrags- of sociaal-emotionele problemen waarvoor al specifieke interventies of zorgtrajecten lopen kan de OEPS-procedure in overleg met directie, intern begeleider, leerkracht en ouders op een aangepaste manier worden uitgevoerd.

4. Vastlegging Leerlingdossier

Alle meldingen van pesten en (gedrags)incidenten worden geregistreerd in het Leerling Volg Systeem.

Goede en consistente vastlegging is belangrijk:

- **Registratie:** maak een notitie in het LVS aan met het juiste label (incident), die door alle betrokkenen bewerkt kan worden indien er nieuwe informatie beschikbaar is.
- **Datum:** datum
- **Incident:** beknopte feitelijke beschrijving van het incident. Beschrijf wat er is gebeurd zonder oordeel.
- **Betrokkenen:** in het geval van een pestincident leg het incident voor beide leerlingen vast (de leerling die pest en de leerling die wordt gepest).
- **Specifiek:** noteer datum, tijd, plaats en betrokkenen.
- **Acties en afspraken:** vermeld welke maatregelen zijn genomen, welke afspraken zijn gemaakt en wie verantwoordelijk is.
- **Opvolging:** voeg evaluatiemomenten toe (bijv. na 1 week).
- **Documenteer communicatie:** noteer gesprekken met ouders en leerlingen.
- **Privacy:** Houd rekening met AVG; alleen relevante informatie opnemen.²

² Het privacy op school-protocol is van toepassing.

Bijlage I Kindversie anti-pestprotocol

Deze is beschikbaar op school.

Bijlage II Kindversie consequentieladder

Er zijn 3 versies (onderbouw, middenbouw, bovenbouw). Deze zijn beschikbaar op school.